

ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ГІГІЄНИСТ, ОРГАНІЗАТОР ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, ПЕДАГОГ

*до 70-річчя від дня народження
13 лютого виповнюється 70 років соціальному медику гігієністу України –
професору Голяченко О.М.*

Відзначаючи 70-річчя науковця, мимоволі намагаєшся сягнути думкою в минуле, виділити основні віхи його діяльності та охопити коло проблем у його напрацюваннях.

Олександр Макарович Голяченко народився 13 лютого 1940 року в с. Малі Горошки Володарсько-Волинського району Житомирської області в селянській родині. В 1957 р. закінчив Володарсько-Волинську середню школу із золотою медаллю та вступив до Вінницького медичного інституту. Інститут закінчив з відзнакою. На четвертому курсі на 15-хвилинній лекції професора Л.Г.Лекарева обрав свій фах – організацію охорони здоров'я з історією медицини. На той час теоретичний розділ науки соціальна гігієна знаходився під заборонаю. З четвертого курсу зайнявся науковою роботою: на час літньої виробничої практики, яку проходив у Козятинській ЦРЛ, вивчав смертність населення цього району. Одночасно вивчав соціально-гігієнічні ідеї в працях соціалістів-утопістів Т.Мора і Т.Компанелли. Результати вивчення ще в студентські роки подав до провідного радянського журналу «Советское здравоохранение». Стаття викликала заперечення з боку деяких московських вчених за її назву «Социально-гигиенические идеи», але після дискусії була все ж опублікована.

Під час навчання в інституті мав тривалу зустріч з одним із основоположників земської медицини в Росії, депутатом II Державної думи (1906 р., фракція кадетів) академіком З. Г. Френкелем, яка справила величезний вплив на формування світогляду Олександра Макаровича.

За рекомендацією професора Л. Г. Лекарева навчався в аспірантурі Вінницького медичного інституту, після закінчення якої в 1967 році захистив кандидатську дисертацію, присвячену історії розвитку лікарняної справи в Україні (1864 – 1964) та працював на кафедрі.

З 1972 р. по 1977 р. працював лікарем-методистом Калинівської центральної районної лікарні, з 1977 р. по 1983 р. – заступником головного лікаря з оргметодроботи Вінницької обласної лікарні. Під час роботи створює потужну науково-інформаційну лабораторію з питань організації та управління охороною здоров'я. Розквіту наукової діяльності сприяв ряд обставин, і головною була фігура тодішнього головного лікаря А.Обухова, що розбудував в лікарні найкращу на той час не лише в області, але й в республіці, матеріально-технічну базу. О.М.Голяченко вдихнув у цю базу науковий сенс.

До наукової діяльності залучаються практично всі організатори охорони здоров'я. Тут науково обґрунтовується і реалізується на практиці ідея доступності лікарської допомоги жителям села, впроваджується диференційний підхід до медичного обслуговування різних соціальних прошарків населення, радикально перебудовується на засадах системного підходу і системного аналізу інформаційне забезпечення управління охороною здоров'я. В цей час О. М. Голяченко готує докторську дисертацію, присвячену соціально-гігієнічним проблемам організації доступної лікарської допомоги жителям села.

В ці роки О. М. Голяченко завершує цикл робіт, присвячених усім етапам організації медичної допомоги: «Центральная районная больница» (1977 р.), «Фельдшерско-акушерский пункт» (1982 р.), «Управление многопрофильной больницей» (1984 р.), «Сельская врачебная амбулатория» (1985 р.).

З 1983 р. Олександр Макарович Голяченко очолював кафедру соціальної гігієни та організації охорони здоров'я Тернопільського медичного інституту. Під час перебування на посаді завідувача кафедри О. М. Голяченко сформував дружний колектив науковців і педагогів, забезпечив створення методичної та матеріальної бази педагогічного процесу.

О. М. Голяченко не лише визначний організатор охорони здоров'я, але й талановитий науковець, йому властиве вміння узагальнювати нове, прогресивне в науці та практиці, виділяти ключові проблемні питання, зорганізувати науковий пошук. Він є учасником наукових конференцій, де виступає з доповідями у розгалуженому спектрі своїх наукових зацікавлень. Прикметною рисою ювіляра є те, що він радо ділиться з молодими науковцями досвідом і знаннями.

В червні 1983 р. пленум ЦК КПРС приймає рішення про перехід країни до суцільної диспансеризації. Свою наукову роботу в Тернополі О. М. Голяченко починає із проведення широкомасштабного експерименту з впровадження моделі суцільної диспансеризації на базі Козівського району Тернопільської області. В експерименті приймали участь 16 кафедр інституту, обласна лікарня і диспансери. Експеримент завершується розробкою нормативів суцільної диспансеризації, які затверджуються МОЗ України, його хід демонструється на ВДНГ СРСР.

В 1983 р.і О. Голяченко організовує в інституті курс вдосконалення медичних статистиків України.

В 1997 р. О.М.Голяченко разом із тодішнім Міністром охорони здоров'я А.Сердюком та начальником управління охорони здоров'я О. Приходським публікує перший український підручник із соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я.

На 2002 р. припадає знайомство О. М. Голяченка із видатним українським істориком медицини Я. Ганіткевичем. Результатом їхньої співпраці став вихід першого українського підручника з історії медицини в 2004 р.

О. М. Голяченко – автор понад 200 наукових праць, у тому числі 2 підручників, 21 монографії. Під його керівництвом виконано 12 кандидатських та 1 докторську дисертацію. Є відповідальним редактором журналу «Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України».

Сформував основні засади організації охорони здоров'я в самостійній Україні, обґрунтував цілі, завдання і методологію економіки охорони здоров'я як науки, відтворив історію української медицини з найдавніших часів до наших днів, ідентифікував її як наукове явище в світовому контексті.

Всі співробітники кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з медичною статистикою Тернопільського державного медичного університету імені І. Я .Горбачевського, а також всі учні вітають ювіляра з 70-річчям, бажають йому міцного здоров'я, життєвої наснаги та творчої енергії, подальших здобутків у науці.

Колектив кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з медичною статистикою Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського

АНАТОЛІЙ РОДІОНОВИЧ УВАРЕНКО

до 75-річчя від дня народження

1 травня виповнюється 75 років від дня народження та 60 років трудової, наукової, педагогічної і громадської діяльності доктору медичних наук, професору, заслуженому діячу науки і техніки, державному стипендіату – Анатолію Родіоновичу Уваренку.

Анатолій Родіонович народився у 1935 р. в с. Хомутець Брусилівського району Житомирської області в родині колгоспників.

Після закінчення в 1952 р. Київського медичного училища А. Р. Уваренко поїхав працювати на Волинь; в 1954 р. був призваний до лав Радянської Армії, де служив фельдшером на підводному човні.

У 1960 р. А. Р. Уваренко став студентом санітарно-гігієнічного факультету Київського медичного інституту ім. О.О. Богомольця, у 1966-1969 р. навчається в аспірантурі. Після захисту кандидатської дисертації у 1969 р. працює асистентом кафедри загальної гігієни (до 1975 р.).

У 1975 р. Анатолію Родіоновичу було запропоновано посаду керівника Республіканського відділу (Центру) наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України, де сформувався наукові погляди відомого у майбутньому соціального гігієніста.

У 1989 р. А.Р. Уваренко організував і до 1994 р. очолював Інститут соціальної гігієни та управління охороною здоров'я МОЗ України.

З 2006 р. і до сьогодні А.Р. Уваренко працює на посаді професора кафедри соціальної гігієни та організації охорони здоров'я по підвищенню кваліфікації керівних кадрів охорони здоров'я На-

